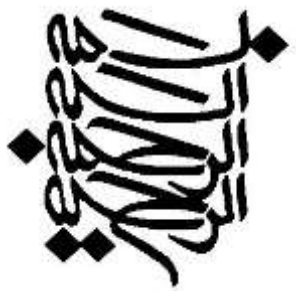

آوای مهارت

نشریه دانشجویی / دانشگاه ملی مهارت استان ایلام - آموزشکده دختران

سال اول | شماره دوم | تابستان ۱۴۰۴

طراح لوگو

صدیقه سهراب جایدیری(مدرس گروه گرافیک)

مدیرمسئول: دکتر آوان جمشیدی

سر دبیر: دکتر فاطمه هوشمند

هیات تحریریه:

دکتر فاطمه هوشمند

(استادیار دانشگاه ملی مهارت)

دکتر آوان جمشیدی

(مدرس)

سعیده جعفریان

(واحد پژوهش)

مطالب، لزوماً انعکاس دیدگاهها

مجله آوای مهارت از دریافت مقاله‌های مناسب استقبال می کند.

مجله در دخل، تصرف و تلخیص مقاله‌ها آزاد است.

نقل مطالب با ذکر ماخذ مانعی ندارد.

نشانی مجله: ایلام- دانشگاه ملی مهارت-آموزشکده دختران

تلفن: ۰۸۴۳۲۲۴۵۹۷۴

پست الکترونیک:

Info-30@nus.ac.ir

آدرس سایت آموزشکده:

<https://d-ilam.nus.ac.ir>

کانال ایستا:

https://eitaa.com/d_ilam

سخن سردبیر

همکاران این شماره

۲ مقالات

بخش فرهنگی

۴ اخبار

۱

۳

سخن سردبیر

اینجا دانشگاه ملی مهارت است؛ جایی که آموختن، تنها در ورق‌های کتاب خلاصه نمی‌شود و کلاس‌ها، تنها محلی برای شنیدن سخن استاد نیست. اینجا میدان پرورش انسان‌های توانمند است؛ جایی که دانش در کنار عمل معنا می‌یابد و مهارت، پرچم‌دار آینده‌ای روشن می‌شود. تدریس مهارت‌محور در این دانشگاه، شعاری بر دیوارها نیست، بلکه راهی استوار برای ساختن نسل فردا است. نسلی که نه‌تنها می‌داند، بلکه می‌تواند؛ نسلی که در برابر چالش‌های زندگی و کار، خم به ابرو نمی‌آورد و با دستانی پرتوان وارد میدان عمل می‌شود. روش‌های نوین آموزش مهارت‌محور، کلید دروازه‌های موفقیت‌اند. کارگاه‌ها، پروژه‌ها، کارآموزی‌ها و تجربه‌های میدانی، همه سلاح‌هایی هستند که دانشجو را برای نبرد با مشکلات واقعی آماده می‌سازند. اینجا درس تنها گفته نمی‌شود، اینجا درس زندگی تمرین می‌شود. تجربه‌های موفق دانشگاه ملی مهارت نشان داده است که هر جا آموزش با عمل گره بخورد، جرقه‌ای از امید روشن می‌شود. دانشجویی که در کارگاه عرق ریخته یا در میدان واقعی تجربه اندوخته است، با اعتماد به نفس به آینده نگاه می‌کند. یادگیری در این دانشگاه، صرفاً انباشتن اطلاعات نیست؛ بلکه

سفری است به سوی رشد و بالندگی. دانشجو با هر مهارتی که می‌آموزد، پله‌ای از نردبان آینده را طی می‌کند و آماده می‌شود تا بار سنگین مسئولیت فردا را بر دوش گیرد. الگوهای تدریس مهارت‌محور، چراغ‌هایی هستند در مسیر این حرکت. آموزش تجربی، یادگیری تلفیقی و روش حل مسئله، هر یک راهی است برای آنکه دانشجو بیاموزد چگونه در دل تاریکی‌ها راه خود را پیدا کند. آموزش مهارت‌محور، پلی استوار میان دانشگاه و بازار کار است. دیگر مدرک به تنهایی کافی نیست؛ جهان امروز، عمل می‌طلبد و توانایی. فارغ‌التحصیل این دانشگاه کسی است که به جای ترس از آینده، آینده را در دستان خود می‌گیرد. اما این مسیر بی‌چالش نیست. کمبود امکانات، دشواری تغییر روش‌ها و نیاز به صبر و تلاش مضاعف، موانعی هستند که بر سر راه ایستاده‌اند. با این حال، فرصت‌های بزرگ‌تر از این چالش‌ها هستند و امید، پرچمی است که ما را به پیش می‌راند. دانشگاه ملی مهارت، امروز با صدای بلند می‌گوید: «از کلاس تا مهارت، از مهارت تا افتخار». اینجا جایی است که دانشجو تنها شنونده نیست، بلکه سازنده است؛ اینجا جایی است که فردای کشور در دستانی ماهر و اندیشه‌ای روشن

ساخته می‌شود. و این ما هستیم، دانشجویان و استادان این دانشگاه، که با همت و تلاش، پرچم مهارت را بر قله‌های آموزش عالی می‌نشانیم. آینده روشن است، زیرا مهارت، زبان پیروزی است و ما با این زبان، سرنوشت خویش را می‌نویسیم.

بیت تحریر

نشریه دانشجوی آوازی مهارت

تابستان ۱۴۰۴

هککاران این شماره

بخش مقالات:

- مقاله: "چالش ها و فرصت های تدریس مهارت محور در دانشگاه های مهارتی"..... نویسنده: مینا سلیمان نژاد
- مقاله: "تجربه های موفق تدریس مهارت محور در رشته های مختلف ملی مهارت"..... نویسنده: زهرا جعفریانی
- مقاله: "آموزش مهارت محور و تاثیر آن بر بهبود یادگیری دانشجویان: رویکردی علمی و عملی"..... نویسنده: مریم تولیده
- مقاله: "اهمیت تدریس مهارت محور در رشته حسابداری"..... نویسنده: فاطمه رضایی

بخش فرهنگی

- هفته وحدت..... نویسنده: سعیده جعفریان
- مقایسه دفاع مقدس و جنگ تحمیلی ۱۲ روزه..... نویسنده: آوان جمشیدی

چالش‌ها و فرصت‌های تدریس

مهارت‌محور در دانشگاه‌های مهارتی

نویسنده: میناسلیمان نژاد

مدرس مدعو آموزشکده ملی مهارت دختران ایلام

ایمیل: Mina.sn2025@gmail.co

چکیده

تغییرات سریع در بازار کار جهانی، ضرورت آموزش‌های مهارت‌محور را در نظام آموزش عالی بیش از پیش برجسته کرده است. دانشگاه‌های مهارتی به عنوان پاسخی به این نیاز، تأکید ویژه‌ای بر کسب شایستگی‌های عملی و کاربردی دارند. با این حال، پیاده‌سازی تدریس مهارت‌محور با چالش‌هایی از جمله کمبود زیرساخت‌های کارگاهی، ضعف نظام ارزشیابی، مقاومت اعضای هیئت علمی و عدم ارتباط مؤثر با صنعت مواجه است. در مقابل، فرصت‌هایی همچون افزایش اشتغال‌پذیری دانشجویان، انعطاف‌پذیری برنامه‌های درسی و تقویت تعامل دانشگاه با صنعت وجود دارد. این مقاله به‌صورت توصیفی به بررسی جامع چالش‌ها و فرصت‌های موجود در تدریس مهارت‌محور در دانشگاه‌های مهارتی می‌پردازد.

کلیدواژه

آموزش مهارت محور ، دانشگاه مهارتی، آموزش عالی کاربردی ، مهارت گرایی در دانشگاه ها ، اشتغال پذیری

مقدمه

تدریس مهارت‌محور به عنوان یکی از رویکردهای نوین در آموزش عالی، با هدف ارتقای توانمندی‌های عملی دانشجویان و تطابق بهتر خروجی‌های آموزشی با نیازهای

بازار کار مطرح شده است. این نوع آموزش، برخلاف مدل‌های سنتی که بیشتر بر انتقال دانش نظری تأکید دارند، بر توسعه مهارت‌های کاربردی و تجربی تمرکز دارد و به دانشجویان امکان می‌دهد توانایی‌های لازم برای ورود موفق به عرصه حرفه‌ای را کسب کنند. دانشگاه‌های مهارتی، که اساس فعالیت‌شان بر آموزش‌های مهارتی و تخصصی بنا شده است، در کشورها و مناطق مختلف، نقش مهمی در تأمین نیروی کار ماهر و تقویت اقتصاد محلی ایفا می‌کنند.

با وجود اهمیت فراوان تدریس مهارت‌محور، این روش با چالش‌های متعددی همراه است که می‌تواند اثربخشی آن را کاهش دهد. چالش‌هایی نظیر کمبود منابع آموزشی مناسب، عدم آمادگی استادان برای استفاده از روش‌های نوین تدریس، و ضعف زیرساخت‌های فناورانه از جمله مواردی است که در بسیاری از دانشگاه‌های مهارتی مشاهده می‌شود. از سوی دیگر، فرصت‌های بزرگی نیز در مسیر توسعه این نوع آموزش وجود دارد که می‌تواند به بهبود کیفیت آموزش و افزایش رضایت دانشجویان و کارفرمایان منجر شود؛ از جمله توسعه همکاری‌های صنعت و دانشگاه، بهره‌گیری از فناوری‌های نوین آموزشی و طراحی برنامه‌های درسی پویا و منعطف

هدف این مقاله، بررسی چالش‌ها و فرصت‌های تدریس مهارت‌محور در دانشگاه‌های مهارتی است. در این راستا، ابتدا مفهوم و ویژگی‌های تدریس مهارت‌محور توضیح داده می‌شود، سپس به بررسی مهم‌ترین چالش‌ها و فرصت‌ها میپردازد.

مفهوم و ویژگی‌های تدریس مهارت‌محور

در تعریف دکتر سیف در کتاب روانشناسی پرورشی نوین ، تدریس مهارت‌محور به رویکرد آموزشی گفته می‌شود که تمرکز

اصلی آن بر توسعه مهارت‌های عملی و کاربردی فراگیران در موقعیتهای واقعی زندگی و شغلی است بگونه ای که یادگیری از طریق انجام دادن و حل مسأله صورت گیرد .

این روش برخلاف آموزش سنتی که غالباً دانش نظری را محور قرار می‌دهد، بر یادگیری از طریق تجربه، حل مسئله، کار تیمی و تمرین مهارت‌های حرفه‌ای تکیه دارد .مهم ترین ویژگی‌های کلیدی تدریس مهارت‌محور عبارتند از:

تمرکز بر نیازهای بازار کار: برنامه‌های درسی بر اساس مهارت‌های مورد نیاز صنایع و بازار کار طراحی می‌شوند تا فارغ‌التحصیلان به سرعت جذب بازار کار شوند.

کاربردی بودن محتوا: آموزش‌ها به گونه‌ای طراحی می‌شوند که دانشجویان بتوانند مهارت‌ها را در محیط‌های واقعی به کار گیرند

استفاده از روش‌های فعال یادگیری: روش‌هایی مانند کارگاه‌های عملی، پروژه‌های تیمی، شبیه‌سازی‌ها و کارآموزی از اجزای اصلی این رویکرد هستند.

ارزیابی مهارت‌ها: ارزیابی در این نوع آموزش معمولاً مبتنی بر عملکرد عملی دانشجویان است و نه صرفاً آزمون‌های کتبی

نقش فعال استادان و مربیان: استادان نه صرفاً منتقل‌کننده دانش، بلکه راهنمای فرایند یادگیری و توسعه مهارت‌های دانشجویان هستند

دانشگاه‌های مهارتی به عنوان مراکزی که هدفشان تربیت نیروی کار متخصص و ماهر است، باید بیش از دیگر مراکز آموزشی به این رویکرد توجه داشته باشند و سعی کنند با تطبیق برنامه‌های آموزشی خود با استانداردهای مهارتی، کیفیت آموزش را ارتقا دهند .

چالش‌های تدریس مهارت‌محور در دانشگاه‌های مهارتی

در سال ۲۰۱۸ پژوهشی توسط یونسکو در مورد آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در خاورمیانه انجام شد که در این پژوهش دریافتند که با وجود ظرفیت بالای رویکرد مهارت‌محور در ارتقاء کیفیت آموزش عالی، دانشگاه‌های مهارتی در مسیر پیاده‌سازی مؤثر آن با چالش‌های متعددی مواجه‌اند. این چالش‌ها نه‌تنها از منظر ساختاری، بلکه از جنبه‌های فرهنگی، انسانی و فناورانه نیز قابل بررسی هستند.

اجرای آموزش مهارت‌محور نیازمند کارگاه‌های مجهز، آزمایشگاه‌های تخصصی، تجهیزات فناورانه و محیط‌های شبیه‌سازی‌شده واقعی است. اما بسیاری از دانشگاه‌های مهارتی، به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه، با محدودیت شدید بودجه‌ای مواجه‌اند که امکان تجهیز فضاهای آموزشی را از آن‌ها سلب می‌کند در پژوهش یونسکو در مورد آموزش‌های فنی و حرفه‌ای در خاورمیانه مشخص شد بیش از ۶۰٪ مراکز آموزش مهارتی از امکانات عملیاتی مناسب برخوردار نیستند و این مسئله باعث کاهش اثربخشی آموزش می‌شود.

تحقیقات شریفی‌زاده و حسینی(۱۴۰۲) نشان داد یکی از اساسی‌ترین چالش‌های آموزش مهارت‌محور، نبود زیرساخت‌های مناسب از قبیل کارگاه‌های تخصصی، ابزارهای شبیه‌سازی، تجهیزات فنی و آزمایشگاه‌های کارآمد است. این مسئله سبب می‌شود که فرایند یادگیری بیشتر در سطح تئوری باقی مانده و امکان تجربه‌محور بودن آن کاهش یابد. به‌ویژه در دانشگاه‌های مناطق کمتر توسعه‌یافته، این مشکل نمود بیشتری دارد

یکی دیگر از موانع اصلی توسعه تدریس مهارت‌محور این است که بسیاری از اعضای هیئت علمی در دوران خدمت خود آموزش‌های ضمن خدمت مهارت محور متناسب با نیاز روز نمی بینند و از روش‌های سنتی استفاده می‌کنند آموزش مهارت‌محور نیازمند استادانی است که بتوانند به صورت هم‌زمان نقش تسهیل‌گر، مربی و ناظر کیفیت عملکرد دانشجویان را ایفا کنند؛ در حالی‌که در اغلب دانشگاه‌ها، فرصت کافی برای توانمندسازی حرفه‌ای اساتید در نظر گرفته نمی‌شود. حیدری و رنجبر (۱۴۰۱) در مطالعات خود بیان کردند که یکی از پایه‌های موفقیت در آموزش مهارتی، همکاری مستمر و ساختاریافته با صنعت، اصناف، سازمان‌ها

و بازار کار است. در بسیاری از دانشگاه‌های مهارتی، ارتباط با بازار کار به شکل موردی یا کوتاه‌مدت وجود دارد و منجر به استمرار یادگیری مشارکتی نمی‌شود. این مسئله مانع انتقال واقعی تجربه‌های صنعتی به محیط آموزشی می‌گردد

پژوهش برایچ استاک (۲۰۰۹) دریافت که در بسیاری از دانشگاه‌های مهارتی، هنوز هم طراحی برنامه درسی به صورت بالا به پایین و غیرمنعطف صورت می‌گیرد. در حالی‌که آموزش مهارت‌محور مستلزم طراحی درسی است که دائماً با نیاز بازار کار تطبیق داده شود و مهارت‌هایی را توسعه دهد که در عمل مورد استفاده قرار می‌گیرند . نبود ارتباط مؤثر با صنایع و نهادهای حرفه‌ای باعث می‌شود محتوای دروس قدیمی و فاقد کارایی واقعی باشند.

در رویکردهای سنتی، ارزیابی دانش نظری نسبتاً ساده است؛ اما در آموزش مهارت‌محور، ارزیابی به‌مراتب پیچیده‌تر است، زیرا باید عملکرد، نگرش، خلاقیت و مهارت‌های نرم مانند ارتباطات بین‌فردی نیز سنجیده شود .در بسیاری از دانشگاه‌ها، هنوز سیستم‌های سنجش یادگیری مبتنی بر مهارت، استاندارد نشده‌اند و عدم وجود معیارهای مشخص برای ارزیابی کیفیت اجرای مهارت، یک چالش جدی محسوب می‌شود.

تحقیقات علیپور (۱۴۰۰) نشان می‌دهد برنامه‌های درسی در بسیاری از دانشگاه‌ها همچنان بر اساس الگوهای سنتی طراحی می‌شوند و فاقد رویکرد شایستگی‌محور، سناریوهای واقعی و ارزیابی‌های عملکردی هستند. طراحی محتوای آموزشی در آموزش مهارتی نیازمند همکاری بین صنعت و دانشگاه است که در عمل کمتر اتفاق می‌افتد . همچنین، فقدان استانداردهای مهارتی مشخص در رشته‌های گوناگون نیز یکی از موانع است.

فولان (۲۰۱۶) در پژوهش خود بیان نمود که بخشی از چالش‌ها به مقاومت فرهنگی در برابر تغییر بازمی‌گردد. اساتید و مدیران دانشگاهی که سال‌ها با شیوه‌های سنتی تدریس خو گرفته‌اند، معمولاً در برابر پذیرش فناوری‌های نوین، روش‌های مشارکتی و تغییر ن‌قش خود از «منتقل‌کننده دانش» به «تسهیل‌گر یادگیری» مقاومت نشان می‌دهند. این مقاومت می‌تواند موجب تأخیر در

اجرای اصلاحات آموزشی و ایجاد گسست بین سیاست‌های کلان و عملکرد آموزشی شود. برخلاف دانشجویان فنی‌وحرفه‌ای یا هنرستان‌ها که از ابتدا با فضای عملی و مهارت‌محور آشنا می‌شوند، بسیاری از دانشجویان دانشگاهی با ذهنیت نظری وارد آموزش عالی می‌شوند. نبود آگاهی نسبت به ارزش آموزش مهارتی و فرهنگ کار عملی باعث می‌شود دانشجویان این نوع آموزش را کم‌اهمیت تلقی کنند. مطالعه‌ی رضاپور و همکاران (۱۴۰۱) نیز بر این موضوع تأکید دارد. بنابراین با توجه به پژوهش صورت گرفته چالشهای تدریس مهارت محور را میتوان بصورت زیر نام برد :

- محدودیت منابع مالی و زیرساخت‌های فنی
- آموزش اساتید در حوزه مهارتی متناسب با نیازهای روز
- نبود برنامه‌ریزی درسی منعطف و مبتنی بر نیاز بازار
- ارزیابی دشوار مهارت‌ها و نتایج یادگیری عملی
- ارزیابی دشوار مهارت‌ها و نتایج یادگیری عملی
- مقاومت فرهنگی و ذهنی در برابر تغییر

فرصت‌های آموزش مهارت‌محور در دانشگاه‌های مهارتی

با وجود چالش‌های گوناگون در مسیر پیاده‌سازی آموزش مهارت‌محور در دانشگاه‌های فنی و مهارتی، این رویکرد ظرفیت‌های مهم و آینده‌ساز بسیاری دارد. در واقع، تدریس مهارت‌محور نه‌تنها پاسخگوی نیاز بازار کار امروز است، بلکه بستری برای تحول در نظام آموزش عالی فراهم می‌سازد.

یکی از اساسی‌ترین فرصت‌های آموزش مهارت‌محور، همسویی مستقیم آن با نیازهای واقعی بازار کار است. این نوع آموزش، تمرکز را از انتقال دانش صرف به سمت کسب شایستگی‌های فنی و عملی سوق می‌دهد و موجب می‌شود که دانشجویان با توانایی حل مسئله در محیط‌های واقعی وارد بازار کار شوند.

طبق گزارش سازمان جهانی کار ، نظام‌های آموزش مهارت‌محور می‌توانند شکاف بین مهارت‌های مورد نیاز کارفرمایان و مهارت‌های موجود در نیروی کار را کاهش دهند. همچنین یافته‌های مطالعه‌ی سدفوب (۲۰۲۱) نشان می‌دهد که فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌های مهارتی در کشورهای اروپایی نسبت به سایر دانش‌آموختگان، نرخ اشتغال بالاتری داشته‌اند. تدریس

مهارت‌محور به‌طور ذاتی بر یادگیری فعال، کار تیمی، پروژه‌محوری و یادگیری تجربی تأکید دارد. این رویکرد با خروج از شیوه‌های منفعلانه‌ی آموزش سنتی، دانشجو را از یک شنونده‌ی صرف به یادگیرنده‌ی مشارکتی و خلاق تبدیل می‌کند.

بر اساس نظریه‌ی یادگیری تجربی دیوید کلب ، زمانی‌که افراد درگیر تجربه‌ی واقعی می‌شوند، یادگیری عمیق‌تر، پایدارتر و اثربخش‌تر اتفاق می‌افتد. این مدل در تدریس مهارت‌محور جایگاه برجسته‌ای دارد.

یادگیری مهارت‌محور فقط محدود به مهارت‌های فنی نیست، بلکه موجب تقویت مهارت‌هایی چون تفکر نقاد، حل مسئله، توانایی برقراری ارتباط، مدیریت زمان، سازگاری، و کار گروهی نیز می‌شود. این مهارت‌ها جزو شایستگی‌های کلیدی برای موفقیت شغلی در قرن ۲۱ شناخته می‌شوند.

گزارش "آینده‌ی مشاغل" مجمع جهانی اقتصاد تأکید می‌کند که آموزش‌های فنی در صورت ترکیب با مهارت‌های نرم، اثرگذاری دوچندانی در جذب نیروی کار دارد و به توسعه سرمایه انسانی منجر می‌شود.

بوود و فالچیکو درپژوهش خود در سال ۲۰۰۷ بیان کردند که در نظام آموزش مهارت‌محور، ابزارهای ارزیابی نیز دگرگون می‌شوند. به‌جای اتکا بر آزمون‌های سنتی، از روش‌هایی مانند نمونه کارها یا پرتفولیو ،ارزیابی عملکرد، سناریوهای شبیه‌سازی‌شده، و بازخوردهای چندمنظوره استفاده می‌شود که سنجش دقیق‌تری از توانایی دانشجو ارائه می‌دهند .این موضوع امکان ارزیابی مبتنی بر شایستگی را فراهم می‌کند که عادلانه‌تر و اثربخش‌تر است.

حرکت به‌سوی استانداردسازی آموزش‌های مهارت‌محور بر مبنای چارچوب‌های جهانی مانندEQF یا TVETباعث شده است مدارک دانشگاه‌های مهارتی قابلیت تطبیق بیشتری با نظام‌های آموزشی سایر کشورها داشته باشند. این موضوع نه تنها فرصت مهاجرت تحصیلی را افزایش می‌دهد، بلکه جذب سرمایه‌گذاری آموزشی را نیز تسهیل می‌کند.آجرای آموزش مهارت‌محور، مستلزم آن است که مدرسان نه‌تنها نقش انتقال‌دهنده اطلاعات، بلکه نقش تسهیل‌گر، مربی و راهبر یادگیری را ایفا کنند. این رویکرد فرصت توسعه حرفه‌ای آن‌ها را فراهم کرده و منجر به شکل‌گیری روش‌های نوین تدریس، به‌کارگیری تکنولوژی‌های آموزشی و نیز گسترش پژوهش‌های کاربردی می‌شود

بطور کلی از مهم ترین فرصتهای تدریس مهارت محور که در پژوهش به آن اشاره شده میتوان به صورت زیر نام برد:

- همراستایی با نیازهای بازار کار و ارتقای اشتغال‌پذیری فارغ‌التحصیلان
- افزایش مشارکت فعال دانشجویان در فرایند یادگیری
- توسعه مهارت‌های نرم به موازات مهارت‌های فنی
- پویایی در ارزشیابی واقعی یادگیرندگان
- افزایش اعتبار بین‌المللی آموزش‌های مهارتی
- توانمندسازی مدرسان از نظر آموزشی و پژوهشی

پیشنهادهات و راهکارها

هر چند چالش‌های متعددی بر راه تدریس مهارت محور وجود دارد ولی در مقابل نقاط قوت و فرصتهایی نیز وجود دارد که بهبود و تمرکز بر انها میتوان مسیر مهارت محوری را توسعه داد.در پژوهش های متعدد صورت گرفته راهکارهای اثبات‌شده ای برای رفع چالش‌های تدریس مهارت‌محور بکار گرفته شده که در ذیل به اهم آنها اشاره شده است :

۱. بازنگری برنامه درسی بر اساس آموزش مبتنی بر شایستگی

یکی از راهکارهای بنیادین برای غلبه بر چالش‌های تدریس مهارت‌محور، بازطراحی برنامه‌های درسی بر اساس مدل آموزش مبتنی بر شایستگی است. در این مدل، محتوای آموزشی به گونه‌ای تدوین می‌شود که مهارت‌ها و شایستگی‌های واقعی بازار کار در دانشجویان شکل گیرد. پژوهش مظلومی و صمدی (۱۴۰۰) نشان داد که تدوین برنامه درسی مهارتی در دانشگاه‌های فنی با رویکرد شایستگی‌محور موجب ارتقاء آمادگی شغلی فارغ‌التحصیلان می‌شود.

۲. توانمندسازی اعضای هیئت علمی در آموزش مهارت‌محور

یکی از چالش‌ها، عدم آشنایی اعضای هیئت علمی با روش‌های تدریس عملی و کارگاهی پیشرفته و بروز است. آموزش‌های سنتی پاسخگوی نیاز بازار کار نیست. یونسکو بُر اهمیت آموزش‌های ضمن خدمت برای مدرسان TVET تأکید کرده و توسعه توانمندی حرفه‌ای آنان را عامل کلیدی ارتقاء کیفیت آموزش‌های مهارتی می‌داند.

۳. تقویت ارتباط دانشگاه و صنعت

تقویت همکاری دانشگاه‌های مهارتی با صنایع، فرصت‌های بی‌نظیری برای تدریس کاربردی فراهم می‌سازد. بر اساس پژوهش جعفری و سهرابی (۱۳۹۹)، هم‌افزایی با کارفرمایان از طریق کارورزی، دوره‌های مشترک و بازدیدهای صنعتی، موجب بهبود مهارت‌های فنی و رفتاری دانشجویان شده است.

۴. استفاده از ارزشیابی عملکردی به جای آزمون سنتی

ارزشیابی‌های سنتی، توانایی‌های مهارتی دانشجویان را به‌درستی نمی‌سنجند. موسوی و رفیعی (۱۴۰۰) در مطالعه‌ای تجربی نشان دادند که استفاده از ارزشیابی عملکردی و پروژه‌محور موجب ارتقاء عمق یادگیری، اعتماد به نفس و توانمندی عملی دانشجویان می‌شود.

۵. تقویت زیرساخت‌های آموزشی و تجهیز کارگاه‌ها

کمبود تجهیزات آموزشی به‌روز، یکی از موانع جدی آموزش مهارت‌محور است. بانک جهانی(۲۰۲۱) تأکید دارد که سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های فنی و به‌کارگیری فناوری‌های نوین مانند شبیه‌سازها و کارگاه‌های مجازی، موجب ارتقاء کیفیت آموزش‌های مهارتی می‌شود.

۶. استفاده از یادگیری تجربی

الگوی یادگیری تجربی دیوید کلب یکی از مدل‌های مؤثر در آموزش مهارت‌محور است که با تمرکز بر تجربه،بازاندیشی، مفهوم‌سازی و آزمایش فعال، فرآیند آموزش را عمیق‌تر و پایدارتر می‌کند.

۷. تولید محتوای بومی و توسعه پژوهش‌های مهارتی

پژوهش‌های کاربردی در حوزه آموزش مهارت‌محور باید تقویت شود. آقازاده و پوراسمعیلی (۱۳۹۸) در پژوهشی بر لزوم حمایت از تولید دانش بومی و اختصاص منابع مالی به پژوهش‌های فنی و حرفه‌ای تأکید کرده‌اند.

نتیجه‌گیری

تحول در نظام آموزش عالی از یک الگوی دانش‌محور به سوی آموزش مهارت‌محور، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر در پاسخ به نیازهای واقعی بازار کار و توسعه پایدار ملی است. بررسی چالش‌ها و فرصت‌های تدریس مهارت‌محور در دانشگاه‌های مهارتی نشان می‌دهد که علی‌رغم وجود موانعی نظیر ضعف در زیرساخت‌های فنی،نبود تعامل نظام‌مند با صنعت، و نگاه سنتی به مفهوم آموزش دانشگاهی، ظرفیت‌های بی‌بدیلی برای توسعه این رویکرد وجود دارد.

از مهم‌ترین فرصت‌های شناسایی‌شده می‌توان به گسترش برنامه‌ریزی درسی مبتنی بر شایستگی، حرکت به‌سوی دانشگاه‌های نسل سوم، حمایت نهادهای حاکمیتی از مهارت‌آموزی، و افزایش تقاضای

اجتماعی برای آموزش‌های کاربردی اشاره کرد. همچنین، پژوهش‌ها و سیاست‌های بین‌المللی نظیر گزارش‌های یونسکو، تأکید می‌کنند که آموزش مهارتی نه‌تنها راهکاری برای کاهش نرخ بیکاری، بلکه بستری برای توسعه نوآوری، کارآفرینی و توانمندسازی نیروی انسانی است.

با توجه به شرایط فعلی نظام آموزش عالی کشور، بازنگری بنیادین در شیوه‌های تدریس، نظام ارزشیابی، ارتباط دانشگاه با بازار کار، و سیاست‌گذاری در حوزه آموزش مهارت‌محور ضروری است. دانشگاه‌های مهارتی باید به مراکزی برای «خلق تجربه‌های یادگیری واقعی» تبدیل شوند، نه صرفاً انتقال‌دهنده اطلاعات. تحقق این هدف، نیازمند نگاه سیستمی، تصمیم‌گیری مبتنی بر داده، سرمایه‌گذاری مستمر در توسعه منابع انسانی، و نهادینه‌سازی فرهنگ یادگیری مادام‌العمر در دانشگاه‌هاست.

در نهایت، توسعه آموزش مهارت‌محور مستلزم اراده‌ای ملی، سیاست‌هایی هماهنگ، و مشارکت واقعی بین دانشگاه، صنعت، دولت و جامعه است. بدون این هم‌افزایی، آموزش مهارت‌محور در سطح شعار باقی خواهد ماند و نمی‌تواند نقش خود را در تحول آموزش عالی ایفا کند.

منابع

۱. سیف، علی‌اکبر (۱۳۹۹). روان‌شناسی پرورشی نوین، انتشارات دوران، تهران. (چاپ بیست‌وششم) — فصل نهم، آموزش مهارت‌محور

۲.شریفی‌زاده، م.، حسینی، س. (۱۴۰۲). شناسایی مؤلفه‌های دانشگاه مهارت‌محور در نظام آموزش عالی کشور با رویکرد سنتزپژوهی. نشریه مطالعات آموزش عالی. ۳. رضاپور، ا.، فلاحی، س.، و حمیدی، ن. (۱۴۰۱).

بررسی نگرش دانشجویان نسبت به آموزش مهارت‌محور در دانشگاه‌های کشور. نشریه مطالعات روانشناسی تربیتی، ۱۰(۲)، ۷۸–۹۵. ۴. حیدری، س.، رنجبر، ن. (۱۴۰۱). تحلیل چالش‌های ارتباط دانشگاه و صنعت در آموزش‌های مهارتی. فصلنامه توسعه مهارت و کارآفرینی، ۱۶(۱)، ۲۳–۳۹. ۵.احمدی، ف.، و باقری، م. (۱۴۰۱). بررسی چالش‌های آموزش مهارت‌محور در دانشگاه‌های علمی–کاربردی. نشریه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۲۸(۲)، ۱۱۲–۱۳۰. ۶.کریمی، ر. (۱۴۰۱). نقش مدرس در تدریس مهارت‌محور؛ چالش‌ها و فرصت‌ها. فصلنامه آموزش مهارتی ایران، ۴(۲)، ۴۵–۶۳. ۷.شریعی، ف.، و حیدری، ن. (۱۴۰۰). مدل‌سازی عوامل مؤثر بر کیفیت تدریس مهارتی در آموزش عالی. فصلنامه پژوهش‌های مدیریت آموزشی، ۱۲(۳)، ۲۲–۴۱. ۸.مظلومی، م.، و صمدی، ر. (۱۴۰۰). طراحی برنامه درسی آموزش مهارت‌محور در دانشگاه‌های فنی. فصلنامه علوم تربیتی، ۲۶(۳)، ۲۵–۴۲. ۹. علی‌پور، ف. (۱۴۰۰). طراحی برنامه درسی مبتنی بر شایستگی برای آموزش‌های فنی و مهارتی. فصلنامه آموزش و توسعه منابع انسانی، ۸(۳)، ۴۹–۶۰. ۱۰. شیرزاد، ن.، احمدی، ف. (۱۴۰۰). تبیین مؤلفه‌های آموزش مبتنی

بر مهارت در آموزش عالی. فصلنامه پژوهش در آموزش پزشکی، ۱۳(۲)، ۴۵–۵۶. ۱۱. کاظمی، ح.، و رحمانی، ن. (۱۴۰۰). بررسی نیازهای آموزشی مهارت‌محور در آموزش عالی ایران. فصلنامه نوآوری آموزشی، ۱۹(۱)، ۵۸–۷۶. ۱۲. عباسی‌پور، ن.، خلیلی، ج. (۱۳۹۹). بررسی موانع توسعه آموزش مهارتی در دانشگاه‌های

فنی و حرفه‌ای. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی، ۲۵(۴)، ۱۲۵–۱۴۴. ۱۳. جعفری، ن.، و سهرابی، ع. (۱۳۹۹). تعامل دانشگاه و صنعت در ارتقاء آموزش مهارتی. پژوهش‌های مهارت‌آموزی، ۱۰(۲)، ۷۵–۹۲. ۱۴. رضوی، م. (۱۳۹۹). بررسی اثربخشی رویکرد یادگیری تجربی در آموزش‌های فنی. نشریه مطالعات برنامه‌درسی ایران، ۱۷(۴)، ۴۵–۶۲. ۱۵. محمودی، ک.، و علیزاده، ب. (۱۳۹۸). ارتباط بین آموزش مهارتی و اشتغال‌پذیری فارغ‌التحصیلان. نشریه توسعه کارآفرینی، ۱۱(۲)، ۸۵–۱۰۲. ۱۶.صادقی، س. (۱۳۹۸). موانع پیاده‌سازی آموزش‌های عملی در مراکز آموزش عالی. فصلنامه آموزش و توسعه منابع انسانی، ۶(۳)، ۹۷–۱۱۸. ۱۷.نوری، ع. (۱۳۹۷). واکاوی وضعیت آموزش‌های مهارتی در نظام آموزش عالی کشور. فصلنامه راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۱۱(۳)، ۲۱–۳۵.

- ↑ Tight, M. (2020). The neoliberal turn in higher education. Higher Education Quarterly, 74(3), 273-284.
- ↑ Gibb, A. (2002). Creating conducive environments for learning and entrepreneurship. Industry and Higher Education, 16(3), 135–148.
- ↑ Fullan, M. (2007). The new meaning of educational change. Routledge.
- ↑ Biggs, J., & Tang, C. (2011). Teaching for Quality Learning at University. McGraw-Hill Education.
- ↑ Kolb, D. A. (1984). Experiential learning: Experience as the source of learning and development. Prentice-Hall.
- ↑ Bell, S., & Federman, J. (۲۰۱۳). E-learning in postsecondary education. The Future of Children, 23(1), 165–18.
- ↑ Cedefop. (2021). Vocational education and training in Europe: 2020–2030. Luxembourg: Publications Office of the EU.

تجربه‌های موفق تدریس مهارت محور در رشته‌های مختلف ملی مهارت

نویسنده: دکتر زهرا جعفریانی-سدرس مدعو آموزشگاه ملی مهارت دختران ایلام

چکیده

در دنیای امروز که سرعت پیشرفت فناوری‌ها و تغییرات بازار کار بسیار بالا است، آموزش‌های مهارت‌محور نقش کلیدی در تربیت نیروی انسانی کارآمد ایفا می‌کند .دانشگاه ملی مهارت در ایران به منظور پاسخگویی به نیازهای متنوع بازار کار و بهبود کیفیت آموزش، رویکرد تدریس مهارت‌محور را به صورت گسترده در رشته‌های مختلف پیاده‌سازی کرده است .این پژوهش به بررسی تجربه‌های موفق تدریس مهارت‌محور در رشته‌های مختلف این دانشگاه می‌پردازد و نقش این رویکرد را در ارتقای یادگیری، افزایش انگیزه دانشجویان و بهبود آمادگی آن‌ها برای ورود به بازار کار تحلیل می‌کند.روش این مطالعه توصیفی–تحلیلی بوده و با استفاده از گردآوری داده‌ها از طریق مصاحبه با اساتید، بررسی مستندات دانشگاهی انجام شده است . یافته‌ها نشان می‌دهد که استفاده از روش‌های تدریس مهارت‌محور، از جمله یادگیری مبتنی بر پروژه، کارگاه‌های عملی، و شبیه‌سازی محیط واقعی کار، موجب افزایش توانمندی‌های فنی و حرفه‌ای دانشجویان شده است .همچنین، این روش‌ها باعث بهبود مهارت‌های نرم مانند کار تیمی، حل مسئله و ارتباطات موثر گردیده‌اند. این پژوهش تأکید می‌کند که برای ارتقای بیشتر آموزش مهارت‌محور، نیازمند توسعه زیرساخت های تخصصی، آموزش مستمر اساتید و تقویت ارتباط با صنعت و بازار کار هستیم .نتایج این مطالعه می‌تواند به عنوان الگویی موثر برای سایر مؤسسات آموزشی در کشور به کار گرفته شود و زمینه‌ساز تحول در آموزش عالی مهارتی باشد.

کلیدواژه ها: آموزش مهارت محور، دانشگاه ملی مهارت، تجربه های موفق، بازار کار، یادگیری عملی

مقدمه

در دنیای امروز که فناوری‌های نوین به سرعت در حال تحول‌اند و بازارهای کار به طور مداوم دچار تغییر می‌شوند، نظام‌های آموزشی با چالش‌های جدی مواجه شده‌اند. یکی از این چالش‌ها، فاصله بین آموزش‌های نظری و نیازهای عملی بازار کار است که باعث می‌شود بسیاری از فارغ‌التحصیلان نتوانند به خوبی وارد محیط‌های کاری شوند. به همین دلیل، آموزش مهارت‌محور به عنوان راهکاری موثر برای کاهش این شکاف مطرح شده است.

آموزش مهارت‌محور به معنای تمرکز بر توسعه توانایی‌ها و مهارت‌های عملی است که فارغ‌التحصیلان را قادر می‌سازد تا وظایف و چالش‌های واقعی شغلی را به صورت مؤثر انجام دهند. این رویکرد نه تنها به انتقال دانش نظری می‌پردازد بلکه مهارت‌های کاربردی، مهارت‌های نرم مانند کار تیمی، ارتباطات مؤثر، تفکر انتقادی و حل مسئله را نیز در کانون توجه قرار می‌دهد. در سال‌های اخیر، بسیاری از کشورهای پیشرفته و در حال توسعه توجه ویژه‌ای به آموزش مهارت‌محور داشته‌اند. سازمان‌های بین‌المللی مانند یونسکو و بانک جهانی نیز بر توسعه آموزش‌های مهارتی تأکید دارند و آموزش عالی را به سمت توانمندسازی عملی و مهارتی سوق می‌دهند. در ایران نیز با توجه به رشد جمعیت جوان و نیازهای متنوع بازار کار، توسعه آموزش‌های مهارتی به یکی از اولویت‌های اساسی تبدیل شده است. دانشگاه ملی مهارت به عنوان یکی از نهادهای پیشرو در آموزش‌های مهارتی، مأموریت خود را بر اساس تربیت نیروی انسانی کارآمد و توانمند قرار داده است. این دانشگاه با ایجاد برنامه‌های آموزشی نوین و متنوع، تلاش می‌کند دانشجویان را به صورت کاربردی و عملی برای ورود به بازار کار آماده سازد. با وجود اهمیت بالای آموزش مهارت‌محور، اجرای مؤثر آن در محیط‌های آموزشی با چالش‌هایی همراه است. شناخت و تحلیل تجربه‌های موفق می‌تواند نقش مهمی در بهبود فرآیند آموزش و انتقال دانش مهارتی ایفا کند.

این پژوهش با هدف بررسی و تحلیل تجربه‌های موفق تدریس مهارت‌محور در رشته‌های مختلف دانشگاه ملی مهارت انجام شده است. این مطالعه تلاش دارد با شناسایی عوامل موفقیت و همچنین مشکلات و موانع موجود، راهکارهای موثری را برای بهبود آموزش مهارت‌محور ارائه دهد. مقاله حاضر شامل بخش‌های مختلفی است که در ابتدا مروری بر مفاهیم و نظریه‌های تدریس مهارت‌محور ارائه می‌شود، سپس تجربه‌های موفق دانشگاه ملی مهارت در رشته‌های مختلف تشریح شده و پس از آن، چالش‌ها و راهکارهای پیشنهادی مطرح می‌گردد.

مروری بر ادبیات و نظریه‌های تدریس مهارت‌محور

۱. تعریف تدریس مهارت‌محور: تدریس مهارت‌محور به معنای رویکردی آموزشی است که هدف اصلی آن پرورش توانایی‌های عملی، فنی و حرفه‌ای دانشجویان است تا آن‌ها بتوانند به صورت مؤثر در محیط‌های کاری واقعی فعالیت کنند. برخلاف آموزش‌های صرفاً نظری که تمرکز بر انتقال دانش علمی و مفاهیم کلی دارد، تدریس مهارت‌محور تلاش می‌کند یادگیرنده را با چالش‌ها و شرایط واقعی کاری مواجه سازد تا مهارت‌های لازم برای حل مسائل عملی را بیاموزد.

۲. اهمیت تدریس مهارت‌محور در آموزش عالی: در سال‌های اخیر، با توجه به تحولات سریع فناوری و نیازهای متغیر بازار کار، آموزش مهارت‌محور به یکی از ارکان اصلی آموزش عالی تبدیل شده است .این نوع آموزش موجب افزایش مشارکت فعال دانشجویان، توسعه تفکر انتقادی، تقویت مهارت‌های ارتباطی و کار تیمی می‌شود .همچنین، به فارغ‌التحصیلان کمک می‌کند تا با آمادگی بیشتری وارد بازار کار شوند و در فرآیند اشتغال موفق‌تر باشند.

۳. نظریه‌های یادگیری مرتبط با تدریس مهارت‌محور

۳–۱. نظریه یادگیری تجربی (Experiential Learning): دیوید کولب (1984) نظریه یادگیری تجربی را مطرح کرد که بر اساس آن یادگیری از طریق تجربه مستقیم، مشاهده و بازخورد صورت می‌گیرد .این نظریه بر چهار مرحله اصلی تأکید دارد : تجربه عینی، مشاهده و انعکاس، مفهوم سازی انتزاعی و آزمایش فعال .این چرخه یادگیری به ویژه در تدریس مهارت‌محور بسیار کاربرد دارد زیرا دانشجویان با انجام فعالیت‌های عملی، تجربه واقعی کسب می‌کنند و یادگیری عمیق‌تر رخ می‌دهد

۳–۲. نظریه ساخت‌گرایی: این نظریه بیان می‌کند که یادگیرنده دانش خود را از طریق تعامل با محیط و ساختن معنا ایجاد می‌کند. تدریس مهارت‌محور با استفاده از فعالیت‌های عملی، پروژه‌های گروهی و حل مسئله، به دانشجویان فرصت می‌دهد تا دانش خود را فعالانه بسازند و درک عمیقی از مفاهیم کسب کنند.

۳–۳.یادگیری مبتنی بر پروژه (Project-Based Learning): در این روش، دانشجویان با شرکت در پروژه‌های واقعی یا شبیه‌سازی شده، مفاهیم نظری را در عمل تجربه می‌کنند. این نوع یادگیری باعث می‌شود تا مهارت‌های فنی و نرم، از جمله مدیریت زمان، همکاری تیمی، و مهارت‌های ارتباطی در کنار دانش تخصصی رشد کند.

۴. روش‌های تدریس مهارت‌محور: روش‌های متنوعی برای اجرای تدریس مهارت‌محور وجود دارد که مهم‌ترین آن‌ها عبارتند از: کارگاه‌های عملی: فراهم کردن فضای آموزشی مجهز برای انجام تمرین‌های عملی تحت نظر اساتید متخصص تحصیلی می‌کند

•شبیه‌سازی محیط کاری :ایجاد شرایطی نزدیک به محیط واقعی کار برای تمرین مهارت‌ها.

پروژه‌محوری :دانشجویان را درگیر انجام پروژه‌های کاربردی و مرتبط با رشته تحصیلی می‌کند.

یادگیری مشارکتی :تاکید بر کار گروهی و تبادل دانش میان دانشجویان.

کارآموزی و بازدیدهای میدانی :تجربه حضور در محیط‌های کاری واقعی به منظور یادگیری عملی.

۵.اهمیت مهارت‌های نرم در آموزش مهارت‌محور: علاوه بر مهارت‌های تخصصی، آموزش مهارت‌های نرم مانند حل مسئله، کار تیمی، مدیریت زمان، و مهارت‌های ارتباطی، از ارکان مهم تدریس مهارت‌محور است .این مهارت‌ها نقش کلیدی در موفقیت شغلی دانشجویان داشته و بازار کار به شدت به آن‌ها توجه دارد.

تجربه‌های موفق در رشته‌های مختلف دانشگاه ملی مهارت

۱. رشته فناوری اطلاعات: دانشگاه ملی مهارت با تأکید بر پروژه‌های عملی و توسعه نرم‌افزارهای کاربردی، دانشجویان را تشویق می‌کند تا در طول ترم پروژه‌هایی را با نیازهای واقعی بازار طراحی کنند .این تجربه، علاوه بر افزایش مهارت‌های فنی، موجب یادگیری کار تیمی، مدیریت زمان و مهارت های ارتباطی شده است .به عنوان مثال، توسعه نرم‌افزار مدیریت منابع انسانی توسط دانشجویان این رشته نمونه‌ای از موفقیت این روش است.

۲. رشته مهندسی مکانیک: کلاس‌های عملی در تعمیرگاه‌ها و استفاده از نرم افزارهای طراحیCAD ، همراه با انجام پروژه‌های ساخت و تحلیل، باعث افزایش مهارت‌های عملی دانشجویان شده است .مسابقات طراحی قطعات مکانیکی نیز انگیزه و مهارت‌های دانشجویان را ارتقا داده است.

۳. رشته طراحی لباس و مد: در این رشته، دانشجویان با اجرای پروژه های طراحی کلکسیون لباس و برگزاری نمایشگاه‌های داخلی، خلاقیت و مهارت فنی خود را افزایش داده‌اند .تعامل با مشتریان فرضی در پروژه‌ها، تجربه کاربردی و آمادگی برای بازار واقعی را فراهم می‌کند.

۴.رشته گردشگری و هتلداری: اجرای تورهای آموزشی، مدیریت عملی خدمات و استفاده از شبیه‌سازی‌های محیط گردشگری، به تقویت مهارت‌های ارتباطی و مدیریت بحران دانشجویان کمک کرده است

تحلیل چالش‌ها و محدودیت‌ها

۱.کمبود زیر ساخت‌های تخصصی و تجهیزات: برخی رشته‌ها به امکانات و تجهیزات خاصی نیاز دارند که تأمین آن‌ها با محدودیت‌های مالی و لجستیکی همراه است

۲.نیاز به توانمند سازی اساتید: اساتید برای تدریس مهارت‌محور نیازمند آموزش‌های تخصصی و به‌روز هستند تا بتوانند به بهترین شکل از روش های نوین استفاده کنند.۳. هماهنگی با بازار کار: عدم تطابق کامل بین محتوای آموز شی و نیازهای متغیر بازار کار از جمله مشکلاتی است که باعث کاهش اثربخشی آموزش مهارت‌محور می‌شود.

۴.محدودیت‌های زمانی و مالی دانشجویان: برخی دانشجویان به دلیل شرایط اقتصادی و زمانی نمی‌توانند در تمام برنامه‌های عملی شرکت کنند که این موضوع بر یادگیری آنان تاثیر می‌گذارد.

بحث و نتیجه گیری

بر اساس یافته‌های تحقیق، آموزش مهارت‌محور در دانشگاه ملی مهارت توانسته است نقش مهمی در ارتقای توانمندی‌های فنی و حرفه‌ای دانشجویان ایفا کند .دانشجویان با بهره‌گیری از روش‌های عملی، اعتمادبه نفس بیشتری پیدا کرده و آماده‌تر برای بازار کار شده‌اند .با این حال، چالش‌هایی مانند کمبود زیر ساخت و نیاز به آموزش مستمر اساتید وجود دارد که باید به آن‌ها توجه شود. این نتایج با مطالعات مشابه در سایر ک شور‌ها و نهادهای آموز شی همخوانی دارد و تأکید می‌کند که آموزش مهارت‌محور یکی از مسیرهای اصلی برای بهبود کیفیت آموزش عالی است. تدریس مهارت‌محور در دانشگاه ملی مهارت به عنوان الگویی موفق برای آموزش‌های کاربردی و مهارتی شناخته می‌شود .این رویکرد ضمن افزایش توانمندی‌های دانشجویان، نقش مهمی در آماده سازی آن ها برای ورود مؤثر به بازار کار دارد .برای تداوم این موفقیت، سرمایه گذاری در زیرساخت‌ها، آموزش مستمر اساتید و تعامل با صنعت ضروری است .با اتخاذ این راهکارها می‌توان گام‌های مؤثری در توسعه آموزش مهارتی و ارتقای کیفیت آموزش عالی برداشت.

منابع: ۱. گزارش عملکرد دانشگاه ملی مهارت، ۱۴۰۲، ۲. برنامه توسعه آموزش مهارتی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ۱۴۰۰؛ 3. Biggs, J. (2003). Teaching for Quality Learning at University.

4.McGraw-Hill. Kolb, D. A. (1984). Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development.

آموزش مهارت محور و تأثیر آن بر بهبود یادگیری دانشجویان: رویکردی علمی و عملی

نویسنده: مریم تولیده

مدرس مدعو آموزشکده ملی مهارت دختران ایلام

مقدمه

در دهه‌های اخیر، نظام‌های آموزشی جهان به ویژه در سطوح دانشگاهی با چالش‌های متعددی روبرو شده‌اند. یکی از مهم‌ترین این چالش‌ها، عدم تطابق مهارت‌های آموخته شده توسط دانشجویان با نیازهای واقعی بازار کار و زندگی است. روش‌های آموزشی سنتی، که عمدتاً بر انتقال دانش نظری و حفظ آن متمرکز هستند، نمی‌توانند پاسخگوی نیازهای دنیای پیچیده و متحول امروز باشند. در این بستر، آموزش مهارت‌محور به عنوان رویکردی نوین، به منظور توسعه مهارت‌های عملی و کاربردی دانشجویان مطرح شده است. این مقاله به بررسی اثرات آموزش مهارت‌محور بر بهبود یادگیری دانشجویان می‌پردازد و بر اساس داده‌های علمی، مزایا و چالش‌های آن را تحلیل می‌کند.

آموزش مهارت‌محور

آموزش مهارت‌محور نوعی رویکرد آموزشی است که در آن تمرکز اصلی بر کسب و توسعه مهارت‌ها و توانایی‌های عملی است، نه صرفاً حفظ و بازتولید اطلاعات نظری. این مهارت‌ها می‌توانند شامل مهارت‌های فنی، حل مسئله، تفکر انتقادی، کار تیمی، ارتباط موثر و خودآموزی باشند. در این رویکرد، دانشجویان باید نشان دهند که قادر به

انجام یک مهارت خاص به شکل مستقل و کارآمد هستند.

دلایل علمی مؤثر بودن آموزش مهارت‌محور

۱. افزایش مشارکت و انگیزه دانشجویان
مطالعات متعددی نشان داده‌اند که آموزش مهارت‌محور باعث افزایش انگیزه یادگیری می‌شود. به عنوان نمونه، تحقیق انجام شده توسط موسسه آموزش عالی آمریکا (AAC&U, ۲۰۱۸) نشان داد که بیش از ۷۵ درصد دانشجویانی که در دوره‌های مهارت‌محور شرکت کردند، از یادگیری خود رضایت بیشتری داشتند و مشارکت فعال‌تری در فرآیند آموزش داشتند. این موضوع به دلیل پیوند مستقیم یادگیری با نیازهای واقعی و کاربردی ایجاد می‌شود که حس مفید بودن و هدفمندی را تقویت می‌کند.

۲. ارتقای یادگیری عمیق و حفظ بلندمدت

بر اساس نظریه‌های یادگیری شناختی، یادگیری عمیق زمانی اتفاق می‌افتد که دانشجو به جای حفظ کردن صرف اطلاعات، آنها را تحلیل کرده و در موقعیت‌های مختلف به کار گیرد. آموزش مهارت‌محور با تمرکز بر انجام فعالیت‌های عملی و تکرار مهارت‌ها، امکان یادگیری عمیق را فراهم می‌کند.

تحقیقی از دانشگاه هاروارد (۲۰۱۷) نشان داد دانشجویانی که در محیط‌های آموزش مهارت‌محور آموزش دیده بودند، ۴۰ درصد بهتر می‌توانستند مفاهیم را در آزمون‌های کاربردی به کار ببرند نسبت به دانشجویانی که آموزش سنتی دیده بودند.

۳. توسعه مهارت‌های حل مسئله و تفکر انتقادی

در جهان پیچیده امروز، توانایی حل مسئله و تفکر انتقادی از مهارت‌های کلیدی به شمار می‌آیند. آموزش مهارت‌محور با طراحی پروژه‌ها و تمرین‌های عملی مبتنی بر مسائل واقعی، این مهارت‌ها را در دانشجویان تقویت می‌کند. مطالعه‌ای در دانشگاه استنفورد (۲۰۱۹) نشان داد که دانشجویانی که در دوره‌های مهارت‌محور شرکت داشتند، در ارزیابی‌های مهارت حل مسئله ۳۰ درصد عملکرد بهتری داشتند.

۴. آماده‌سازی مؤثر برای بازار کار

یکی از مهم‌ترین اهداف آموزش عالی، آماده‌سازی دانشجویان برای ورود موفق به بازار کار است. گزارش مؤسسه آموزش و توسعه نیروی کار آمریکا (National Skills Coalition, ۲۰۲۰) نشان داد که بیش از ۶۰ درصد کارفرمایان معتقدند که فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها به اندازه کافی مهارت‌های

عملی ندارند. آموزش مهارت‌محور این خلا را پر می‌کند، زیرا بر پایه نیازهای واقعی بازار کار و مهارت‌های قابل اندازه‌گیری طراحی می‌شود. به طور مثال، در مطالعه‌ای که بر روی فارغ‌التحصیلان مهندسی در آلمان انجام شد، ۸۵ درصد شرکت‌کنندگان بیان کردند که آموزش مهارت‌محور آنها را بهتر برای چالش‌های شغلی آماده کرده است.

۵. ارتقای یادگیری مادام‌العمر و خودآموزی

آموزش مهارت‌محور به دانشجویان می‌آموزد چگونه یادگیری را به صورت مستمر و مستقل دنبال کنند. این مهارت به خصوص در دوران پسا فارغ‌التحصیلی اهمیت فراوان دارد. براساس گزارش شورای آموزش عالی کانادا (۲۰۲۱)، دانشجویانی که در محیط‌های مهارت‌محور آموزش دیده‌اند، در فعالیت‌های خودآموزی و توسعه حرفه‌ای ۲۵ درصد فعال‌تر بوده‌اند.

مثال‌های عملی و مدل‌های موفق آموزش مهارت‌محور

مدل دانشگاه دنیسون (Denison University) در آمریکا

دانشگاه دنیسون با طراحی برنامه‌ای مهارت‌محور برای رشته‌های علوم انسانی و مهندسی، توانسته است عملکرد دانشجویان خود را در پروژه‌های عملی و کارآموزی تا ۵۰ درصد بهبود دهد. در این مدل، دانشجویان موظفند در طول دوره تحصیل مهارت‌های مشخصی مانند تحقیق علمی، ارائه شفاهی و کار گروهی را به صورت عملی و ارزیابی شده یاد بگیرند. نتایج این رویکرد نشان داده است که فارغ‌التحصیلان این دانشگاه در مصاحبه‌های شغلی و اشتغال سریع‌تر از سایر دانشگاه‌ها موفق‌تر بوده‌اند.

برنامه مهارت محور دانشگاه آزاد فنی و حرفه‌ای آلمان (Fachhochschule)

در آلمان، دانشگاه‌های فنی و حرفه‌ای یا Fachhochschule از مدل آموزش مهارت‌محور بسیار موفق‌ی بهره می‌برند. این دانشگاه‌ها تاکید زیادی بر آموزش عملی و کارآموزی در صنایع دارند. براساس آمار وزارت آموزش آلمان، بیش از ۹۰ درصد فارغ‌التحصیلان این دانشگاه‌ها ظرف ۶ ماه پس از فارغ‌التحصیلی شغل مرتبط پیدا می‌کنند، که این امر نشان‌دهنده اثربخشی بالای این مدل آموزشی است.

پلتفرم‌های آموزش مهارت‌محور آنلاین (مانند Coursera و edX)

پلتفرم‌های آموزش آنلاین مانند Coursera و edX با ارائه دوره‌های مهارت‌محور، امکان یادگیری مهارت‌های کاربردی را برای میلیون‌ها نفر در سراسر جهان فراهم کرده‌اند. بررسی داده‌های این پلتفرم‌ها نشان می‌دهد که دانشجویانی که دوره‌های مهارت‌محور را به پایان می‌رسانند، در افزایش فرصت‌های شغلی خود موفق‌تر بوده و درآمدشان به طور متوسط ۲۰ تا ۳۰ درصد افزایش یافته است.

چالش‌ها و راهکارها

با وجود مزایای متعدد، آموزش مهارت‌محور با چالش‌هایی نیز همراه است، از جمله نیاز به منابع مالی و زیرساخت‌های مناسب، مقاومت اساتید به تغییر روش‌های سنتی، و دشواری در طراحی و ارزیابی مهارت‌ها. برای غلبه بر این چالش‌ها، ضروری است که دانشگاه‌ها و مراکز آموزشی برنامه‌های آموزشی خود را بر اساس پژوهش‌های علمی به روز کنند و آموزش‌های لازم به اساتید ارائه دهند. همچنین، استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی و همکاری نزدیک با صنعت و بازار کار می‌تواند زمینه موفقیت این رویکرد را فراهم کند.

نتیجه‌گیری

آموزش مهارت‌محور به عنوان یک رویکرد نوین آموزشی، با تأکید بر توسعه مهارت‌های عملی و کاربردی، می‌تواند به طور قابل توجهی یادگیری دانشجویان را بهبود بخشد. این روش با افزایش انگیزه و مشارکت، یادگیری عمیق‌تر، تقویت مهارت‌های حل مسئله و تفکر انتقادی، و

آماده‌سازی بهتر برای بازار کار، نقش مهمی در ارتقای کیفیت آموزش عالی ایفا می‌کند. نمونه‌های موفق جهانی نشان داده‌اند که اجرای این مدل در دانشگاه‌ها و پلتفرم‌های آموزشی، منجر به افزایش اشتغال و رضایت دانشجویان و کارفرمایان شده است. بنابراین، نهادهای آموزشی باید این رویکرد را در برنامه‌های خود ادغام کرده و از مزایای آن بهره‌مند شوند تا دانشجویان بتوانند در دنیای پرشتاب امروز موفق‌تر باشند.

اهمیت تدریس مهارت محور در رشته حسابداری

نویسنده: فاطمه رضایی

دانشجوی کارشناسی حسابداری، آموزشکده ملی مهارت دختران ایلام

چکیده

با دگرگونی‌های گسترده در ساختارهای اقتصادی، فناوری و اجتماعی، نقش دانشگاه‌ها از نهادهای صرفاً دانش محور به مراکزی برای توانمندسازی حرفه‌ای و تربیت نیروی انسانی ماهر تغییر یافته است. در این راستا، تدریس مهارت‌محور به عنوان یکی از رویکردهای کلیدی برای پاسخ به نیازهای روزافزون بازار کار و ارتقای کیفیت آموزش عالی مورد توجه قرار گرفته است. هدف این مقاله، بررسی انتقادی و تحلیلی ادبیات موجود پیرامون مبانی، مزایا، چالش‌ها و راهکارهای عملی پیاده‌سازی آموزش مهارت‌محور در دانشگاه‌هاست. یافته‌های مروری حاکی از آن است که آموزش مهارت‌محور، نه تنها موجب افزایش انگیزه و مشارکت دانشجویان در فرآیند یادگیری می‌شود، بلکه قابلیت‌های حیاتی نظیر حل مسئله، تفکر انتقادی، کار تیمی، خلاقیت و شایستگی‌های حرفه‌ای را در آنان تقویت می‌کند. با این حال، موانعی مانند ضعف زیرساخت‌های آموزشی، نبود چارچوب‌های ارزشیابی مناسب، و مقاومت نهادی در برابر تغییر، از جمله چالش‌های اصلی در مسیر اجرای این رویکرد هستند. در پایان، مقاله با ارائه پیشنهادهایی به منظور نهادینه‌سازی آموزش مهارت‌محور تأکید می‌ورزد.

مقدمه

در دهه‌های اخیر، نظام‌های آموزش عالی در سراسر جهان با چالش‌های متعددی مواجه شده‌اند؛ از جمله ناهماهنگی میان محتوای آموزشی و نیازهای واقعی بازار کار، افزایش نرخ بیکاری در میان فارغ‌التحصیلان، و ضعف در تربیت نیروهای کارآمد و توانمند. در کشور ما نیز، علی‌رغم توسعه کمی آموزش عالی و افزایش تعداد دانش‌آموختگان دانشگاهی، مشکل بیکاری و اشتغال نامتناسب همچنان یکی از بحران‌های اساسی اجتماعی و اقتصادی محسوب می‌شود. بررسی‌ها نشان می‌دهد که بسیاری از فارغ‌التحصیلان فاقد مهارت‌های عملی لازم برای ورود مؤثر به عرصه اشتغال هستند و عمدتاً با نظام آموزش نظری و حفظ‌محور پرورش یافته‌اند در چنین شرایطی، ضرورت بازنگری در سیاست‌های آموزشی کشور بیش از پیش احساس می‌شود. تغییر رویکرد از آموزش صرفاً نظری به سمت آموزش مهارت‌محور، گامی مؤثر در جهت حل این چالش است.در واقع تدریس مهارت‌محور در نه صرفاً یک انتخاب بلکه یک الزام راهبردی است که ریشه در تحولات جهانی، مبانی نظری یادگیری، و نیازهای مبرم جامعه دارد. هدف این مقاله، تبیین اهمیت رویکرد تدریس مهارت‌محور در دانشگاها ، بررسی پشتوانه‌های نظری و تجربی آن، مرور پژوهش‌های داخلی و خارجی مرتبط، و ارائه راهکارهایی برای پیاده‌سازی اثربخش آن در نظام آموزش عالی کشور بر اساس مطالعات صورت گرفته است.

پیشینه

لیراوی و همکاران (۱۴۰۴) در پژوهشی به ارائه الگوی تکالیف مهارت‌محور مبتنی بر بازی در برنامه درسی فارسی پرداخته است. آن‌ها مولفه‌هایی از جمله توسعه تفکر، مشارکت اجتماعی، انگیزش و حضور فعال دانش‌آموزان را به‌عنوان مؤلفه‌های اصلی معرفی کرده‌اند، در سطح بین‌المللی، مدل‌های ساختارمند مهارت‌محور اهمیت دارند. بیجل و همکاران (۲۰۲۵) چارچوبی را معرفی کرده است که با استفاده از “درخت مهارت”، دوره‌های مهارتی را به صورت تدریجی و وابستگی‌دار طراحی می‌کند که باعث کاهش سردرگمی و صرف زمان بهتر برای دانشجو می‌شود. طی تحقیقات جوزف توفور کوارتنگ و منساه (۲۰۲۲)نشان میدهد که برای موفقیت فارغ‌التحصیلان حسابداری در محیط کار، هر سه نوع شایستگی اصلی (فنی، حرفه‌ای و عمومی) ضروری هستند. با این حال، مهارت‌های حرفه‌ای بیش از مهارت‌های فنی مورد توجه کارفرمایان قرار گرفته‌اند. این یعنی فارغ‌التحصیلان باید مهارت‌های حرفه‌ای را در طول تحصیل کسب کنند و مهارت‌های فنی را می‌توان در محیط کار تقویت کرد. ناصری و همکاران (۱۴۰۲) با ایجاد الگویی جامع بر مبنای پاسخ‌های خبرگان، بر ضرورت تحول در آموزش حسابداری تأکید کرده‌اند. آن‌ها قصور در مهارت‌افزایی، نبود ارتباط اثربخش با صنعت، محتوای خشک و غیرتخصصی و عدم توجه به استانداردهای معتبر بین‌المللی را از موانع اصلی معرفی می‌کنند. تحقیقات به‌روز متعددی در ایران و جهان تأکید کرده‌اند که آموزش حسابداری باید مهارت‌محور باشد. فخاری (۱۴۰۳) به وجود شکاف میان توانایی‌های واقعی دانش‌آموختگان و نیازهای حرفه‌ای اشاره می‌کند. هرانده و همت‌پور (۱۴۰۲) نشان دادند

۱۸ | آوای مهارت، سال اول، شماره 2، تابستان ۱۴۰۴

آموزش مبتنی بر کارآموزی به‌طور قابل‌توجهی برای اشتغال‌پذیری مفید است. از دیدگاه بین‌المللی، السغیار و السولطان (۲۰۲۳) نتایج مشابهی در عربستان سعودی ارائه دادند و نیاز به مهارت‌های نرم را در کنار مهارت‌های فنی برشمردند.

مبانی نظری

رشته حسابداری به عنوان یکی از ارکان حیاتی نظام اقتصادی و مالی هر کشور، نقشی کلیدی در ثبت، تجزیه و تحلیل و گزارشگری اطلاعات مالی ایفا می‌کند. با پیچیده‌تر شدن فضای کسب‌وکار، توسعه فناوری اطلاعات، الزامات گزارشگری مالی بین‌المللی و نیاز بازار کار به نیروهای متخصص و کارآمد، رویکرد سنتی آموزش حسابداری که بر انتقال دانش نظری تمرکز دارد، دیگر پاسخگوی نیازهای حرفه‌ای این حوزه نیست. در این راستا، تحقیقات جاکلینگ و ده لایج در سال ۲۰۰۹ نشان داد که تدریس مهارت‌محور به عنوان رویکردی نوین و کارآمد در آموزش حسابداری مورد توجه جدی قرار گرفته است یکی از مهم‌ترین چالش‌های آموزش حسابداری در دهه‌های اخیر، عدم انطباق بین مهارت‌های آموزش‌دیده در دانشگاه و نیازهای واقعی بازار کار است. کارفرمایان، مؤسسات حسابرسی، و مدیران مالی بارها تأکید کرده‌اند که فارغ‌التحصیلان حسابداری، علی‌رغم گذراندن واحدهای متعدد درسی، هنگام ورود به محیط‌های کاری، در انجام وظایف عملی دچار ضعف جدی‌اند.طبق مطالعه‌ای در مجله دانش حسابداری (۲۰۲۰) ۶۸٪ کارفرمایان اظهار کردند که فارغ‌التحصیلان برای انجام وظایف واقعی شغلی آمادگی کافی ندارند.

مهارت‌های حرفه‌ای، نرم‌افزاری و تحلیلی در رشته حسابداری، دیگر یک مزیت رقابتی محسوب نمی‌شوند، بلکه به یک ضرورت غیرقابل انکار در دنیای پرشتاب امروز تبدیل شده‌اند. حسابداران دیگر صرفاً وظیفه ثبت و نگهداری اسناد مالی را ندارند؛ بلکه در نقش تحلیل‌گر مالی، مشاور مالیاتی، برنامه‌ریز بودجه و تصمیم‌ساز استراتژیک ظاهر می‌شوند. در چنین شرایطی، فقدان مهارت‌های عملی و کاربردی در میان فارغ‌التحصیلان حسابداری، نه‌تنها آینده شغلی آن‌ها را تهدید می‌کند، بلکه آسیب‌های گسترده‌ای به بدنه اقتصادی کشور وارد می‌سازد.

هنگامی که شرکت‌ها به‌دلیل نبود نیروی کار ماهر، ناچار به صرف هزینه‌های اضافی برای آموزش، یا حتی جذب نیروی ناکارآمد می‌شوند، کارایی اقتصادی کاهش می‌یابد، شفافیت مالی آسیب می‌بیند، و ریسک‌های قانونی و مالیاتی افزایش پیدا می‌کند. به‌علاوه، اشتباهات حسابداری می‌توانند منجر به جرائم مالیاتی، تعلیق پروژه‌ها، یا از بین رفتن اعتماد سرمایه‌گذاران و سهام‌داران شوند. در سطح کلان نیز، کمبود حسابداران توانمند منجر به ضعف در نظام گزارشگری مالی، تأخیر در اجرای پروژه‌های دولتی، فساد مالی، و کاهش توان رقابتی بنگاه‌های ایرانی در عرصه بین‌المللی می‌شود. اگر سازمان‌های عمومی و خصوصی نتوانند صورت‌های مالی دقیق، به‌موقع و منطبق با استاندارد ارائه دهند، سیاست‌گذاری‌های اقتصادی در سطح دولت نیز با اختلال روبه‌رو خواهد شد. به‌عبارت دیگر، ضعف در آموزش مهارت‌محور حسابداری، نه‌فقط یک مسئله آموزشی، بلکه یک تهدید جدی برای توسعه اقتصادی کشور است. در ادامه مهمترین دلایل ضرورت تدریس مهارت محور با توجه به مطالعات صورت گرفته داخلی و خارجی به این شرح است :
فاصله بین آموزش دانشگاهی و نیاز بازار کار؛ مطالعات مختلف نشان داده‌اند که فارغ‌التحصیلان رشته حسابداری اغلب با کمبود مهارت‌های کاربردی و عملیاتی مواجه‌اند. کارفرمایان انتظار دارند حسابداران جدید توانایی کار با نرم‌افزارهای تخصصی، تحلیل داده‌های مالی، گزارشگری حرفه‌ای و درک قوانین مالیاتی را داشته باشند، اما سیستم آموزش سنتی این نیازها را برآورده نمی‌کند . در نتیجه، رویکرد مهارت‌محور می‌کوشد تا با تمرکز بر یادگیری مبتنی بر عمل، شکاف میان آموزش دانشگاهی و نیاز حرفه‌ای را کاهش دهد.
نقش مهارت‌های عملی در موفقیت شغلی حسابداران: مهارت‌هایی نظیر تجزیه‌وتحلیل

صورت‌های مالی، استفاده از نرم‌افزارهای حسابداری (مانند Excel، سپیدار، QuickBooks، و SAP)، تنظیم اظهارنامه مالیاتی و تهیه گزارشات مدیریتی، از جمله قابلیت‌هایی هستند که برای ورود موفق به بازار کار ضروری‌اند. آموزش مهارت‌محور با بهره‌گیری از پروژه‌های واقعی، کارگاه‌های عملی، شبیه‌سازی موقعیت‌های شغلی و کارآموزی در مؤسسات مالی، دانشجویان را برای این مسئولیت‌ها آماده می‌کند.
ارتباط با استانداردهای بین‌المللی و تحولات فناوری: با گسترش کاربرد استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی^۱ و هوش مصنوعی در حسابداری، نیاز به مهارت‌هایی فراتر از دانش نظری احساس می‌شود. درک ساختار استانداردهای جهانی، توانایی تحلیل داده‌های حجیم^۱ و تسلط بر ابزارهای دیجیتال از جمله ضروریات آموزش نوین حسابداری است. تدریس مهارت‌محور به دانشجویان این فرصت را می‌دهد تا در محیطی پویا و تکنولوژیک، تجربه‌ای واقعی از فعالیت در دنیای حسابداری داشته باشند،
توصیه نهادهای بین‌المللی: نهادهای معتبر بین‌المللی مانند فدراسیون بین‌المللی حسابداران^۱ انجمن حسابداران خبره آمریکا^۱ و انجمن حسابداران مدیریت همواره بر اهمیت آموزش مبتنی بر مهارت در توسعه حرفه‌ای حسابداران تأکید کرده‌اند. در گزارش IFAC (2021) آمده است: «نظام آموزش حسابداری باید دانشجویان را به مجموعه‌ای از شایستگی‌ها از جمله مهارت‌های فنی، فناوری، اخلاق حرفه‌ای و حل مسئله مجهز کند».
افزایش شایستگی حرفه‌ای و اعتماد عمومی: حسابداران به عنوان امینان اطلاعات مالی، باید توانایی تحلیل، قضاوت حرفه‌ای و تصمیم‌گیری اخلاقی داشته باشند.

روش‌های گسترش مهارت

برای گسترش مهارت و افزایش سطح یادگیری در دانشجویان حسابداری دانشگاه ملی مهارت استفاده کرد از جمله :
استودیو حسابداری در دانشگاه: ایجاد یک فضای شبیه‌سازی‌شده درون دانشگاه که مانند یک دفتر حسابداری واقعی عمل کند. دانشجویان در نقش‌های واقعی (حسابدار، مدیر مالی، حسابرس، مشتری) فعالیت کرده و پروژه‌های مالی شبیه‌سازی‌شده انجام دهند. این فضا می‌تواند مانند یک “کارگاه مهارت” باشد اما با مدل خدماتی–اداری.
بازی‌های نقش‌آفرینی : مثلاً یک تیم از دانشجویان نقش “حسابرس مالیاتی”، گروه دیگر “شرکت خصوصی با فرار مالیاتی”، گروه سوم “سازمان امور مالیاتی” را بازی می‌کنند. باید گزارش بنویسند، دفاع کنند، مذاکره کنند و تحلیل کنند. این روش مهارت‌های فنی، ارتباطی و اخلاقی را یک‌جا توسعه می‌دهد. (مشابه با Moot Court در رشته حقوق، اما در فضای مالی و حسابرسی.)
کلاس معکوس با تولید محتوای دیجیتال توسط دانشجویان: به جای آموزش سنتی، دانشجویان خودشان یک موضوع حسابداری را به‌صورت ویدیو، پادکست، انیمیشن یا موشن گرافیک تولید می‌کنند و به هم کلاسی‌ها آموزش می‌دهند. این کار هم تفهیم عمیق ایجاد می‌کند، هم مهارت ارتباطی و رسانه‌ای تقویت می‌کند.
مثل «حسابداری تعهدی» با یک موشن گرافیک ۳ دقیقه‌ای توسط یک تیم دانشجویی.در دانشگاه تکنولوژی مارا مالزی مدل کلاس معکوس به‌صورت آنلاین برای درس حسابرسی به کار گرفته شد.
اتاق فرار مالی : دانشجویان در یک اتاق قفل‌شده‌ی مفهومی قرار می‌گیرند و برای خروج، باید معماهای حسابداری و مالی حل کنند: خطای ترازنامه، تحلیل گردش وجوه نقد، کشف تقلب مالی و... . این بازی‌ها به‌صورت گروهی برگزار می‌شوند و هم سرگرم‌کننده‌اند و هم آموزشی.
تجربه یادگیری فعال + تفکر انتقادی + کار تیمی = یادگیری ماندگار، همکاری با شرکت‌های استارت‌آپی و فریلنسری واقعی: به‌جای پروژه‌های تخیلی، پروژه‌های مالی واقعی استارت‌آپ‌ها، فروشگاه‌های آنلاین یا شرکت‌های کوچک منطقه‌ای به دانشجویان واگذار شود. آن‌ها زیر نظر استاد به‌صورت کارورزی حلش کنند
جایزه «خطای طلایی»!–**از اشتباه یاد بگیر:** در پایان هر ترم، به کسی که "جالب‌ترین اشتباه مالی/تحلیلی" را انجام داده و سپس آن را تحلیل کرده و درس گرفته، جایزه بدهید. این کار یادگیری از اشتباه، تحلیل انتقادی و مسئولیت‌پذیری را تشویق می‌کند در واقع اشتباه‌ها نه‌تنها سرزنش نمی‌شوند، بلکه به ابزار رشد تبدیل می‌شوند!
شبیه سازی بحران های مالی: کلاسی بر گزار کنید که در آن «سناریوی یک بحران» شبیه‌سازی شود (مثلاً ورشکستگی شرکت، تقلب کشف‌شده، سقوط نقدینگی). دانشجویان باید به‌سرعت تحلیل کنند، استراتژی بنویسند و از طریق داده‌ها تصمیم بگیرند.
مشابه تمرین‌های بحران در MBA اما در سطح مهارت‌محور فنی.
تدریس چندحسی: آموزش مفاهیم از طریق ترکیب تصویر، صدا، حرکت، لمس.
دفتر خدمات مالی دانشجویی: راه‌اندازی یک مرکز مشاوره مالی و حسابداری کوچک توسط دانشجویان برای پاسخ به نیازهای ساده کسب‌وکارهای کوچک اطراف دانشگاه یا حتی هم‌دانشگاهی‌ها (مدیریت بودجه شخصی، مالیات فریلنسری و...). با این کار، مهارت واقعی، تجربه مشتری‌مداری و اعتمادبه‌نفس شکل می‌گیرد.
سیستم پورتفولیو دیجیتال حسابداری: دانشجویان در طی ترم، تمام فعالیت‌ها، پروژه‌ها، تحلیل‌ها و تمرین‌های خود را در یک پلتفرم یا وب‌سایت شخصی بارگذاری می‌کنند و در پایان ترم، به‌جای امتحان، آن را ارائه می‌دهند. این کار توانایی ارائه، سازماندهی، سوابق حرفه‌ای و آمادگی برای مصاحبه شغلی را افزایش می‌دهد. در تحقیقات دانشگاه آلاباما در بیرمنگام به تجربه دانشجویان در طراحی پورتفولیو دیجیتال به‌عنوان ابزار ارزیابی درسی اشاره شده است.

نتیجه‌گیری: روش سنتی آموزش حسابداری که عمدتاً مبتنی بر انتقال مفاهیم تئوریک و حفظ مطالب کتاب‌های درسی است، دیگر پاسخگوی نیازهای پیچیده و متغیر بازار کار امروزی نیست. این رویکرد، که اغلب به‌صورت سخنرانی‌محور و بدون مشارکت فعال دانشجویان اجرا می‌شود، نه‌تنها فرصت‌های لازم برای تقویت مهارت‌های عملی را فراهم نمی‌کند، بلکه باعث کاهش انگیزه یادگیری و گسست میان آموزش دانشگاهی و واقعیت‌های حرفه‌ای می‌گردد. همچنین، نبود تدریس مهارت‌محور و بی‌توجهی به روش‌های نوآورانه‌ای مانند اجرای پروژه‌های عملی، راه‌اندازی استودیوهای حسابداری، طراحی اتاق‌های فرار مالی و استفاده از شبیه‌سازهای واقعی از جمله ضعف‌های بارز نظام آموزشی سنتی به شمار می‌رود که فرصت تجربه‌ی عینی و تعمیق یادگیری را از دانشجویان سلب می‌کند. در دهه‌های اخیر، نظام آموزش عالی ایران با چالش‌هایی روبه‌رو بوده که باعث افت کیفیت در بسیاری از رشته‌ها، از جمله حسابداری، شده است. این در حالی است که نسل جدید دانشجویان در فضایی دیداری، شنیداری و تعاملی رشد یافته‌اند و نیازمند روش‌های آموزشی فعال و تجربه‌محور هستند.تأکید بیش از حد بر مباحث نظری و غفلت از آموزش مهارت، خلاقیت و آمادگی عملی، موجب شده است که بسیاری از دانش‌آموختگان حسابداری، علیرغم داشتن مدرک دانشگاهی، فاقد توانایی لازم برای ایفای نقش مؤثر در محیط‌های کاری باشند.

منابع:
۱.پیشداد، س.، & زارعی، م. (۱۴۰۳). بررسی تأثیر تکالیف مهارت محور بر یادگیری دانش‌آموزان ابتدایی. در اولین همایش بین‌المللی ایده‌های تحول‌آفرین آموزش پرورش. ۳.زاهدی، م. (۱۴۰۱). ارزیابی اهمیت تکالیف مهارت‌محور و خلاق در تقویت انگیزه و عملکرد دانش‌آموزان. دومین کنفرانس ملی پژوهش‌های حرفه‌ای در روان‌شناسی و مشاوره . ۴.لیراوی، س.، & رحمانی، ع. (۱۴۰۳). تعیین مؤلفه‌های الگوی تکالیف مهارت‌محور ۷(۲۲)، ۵۰–۶۵. ۵.فخاری، س. (۱۴۰۳). بررسی شکاف (SIEDلمبتنی بر بازی در دوره اول ابتدایی. فصلنامه مطالعات برنامه‌درسی در آموزش ابتدایی) بین مهارت‌های حسابداری فارغ‌التحصیلان و نیازهای بازار کار. فصلنامه آموزش و توسعه منابع انسانی، ۱۸(۲)، ۵۵–۷۴. ۶.هرانده، م.، و همت‌پور، ع. (۱۴۰۲). تأثیر آموزش مبتنی بر کارآموزی در ارتقاء اشتغال‌پذیری دانشجویان حسابداری. فصلنامه پژوهش‌های مدیریت آموزشی، ۱۵(۳)، ۹۹–۱۲۰.Alvarez Sainz, M., Ferrero, A.M. a”d Ugidos, A. (2019). "Ime management: skills to learn and put into practice."

Education ” Training, 61(5), 635-648.
۲.Amoguis, M. A., Sekino, H. J., Pul”era, G. V., & Maribao, Ma. A. B. (2019). Trainee Related Factors in Relation to the Effectiveness of the Accountancy and Business Administration on the Job Training Program. International Journal of Education Research for Higher Learning, 25(1)۳.
Powell, L., Lambert, D., McGuigan, N., Prasad, A., & Lin, J. (2020). Fostering creativity in audit through co-created role-play. Accounting Education, 29(6), 605–639

آوای مهارت، سال اول، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۴ | ۱۹

پیوند میان دفاع مقدس و این جنگ کوتاه اما پرمعنا، در حقیقت در جوهره "دفاع مشروع" نهفته است. ایران هیچ‌گاه آغازگر جنگ نبود، بلکه همیشه قربانی تجاوز شد؛ اما در هر بار، با شکوهی مثال‌زدنی از کرامت و شجاعت خود پاسداری کرد. همان‌گونه که در روزهای عاشورایی دفاع مقدس ملت ایران از جان خویش گذشت تا پرچم استقلال را برافراشته نگه دارد، در جنگ ۱۲ روزه نیز همان روح عاشورایی در برابر دشمنی دیگر جلوه‌گر شد. این نبردها، اگرچه از نظر زمان و ابزار متفاوت بودند، اما هر دو نشان دادند که جنگ میان ایمان و سلاح، جنگی است که ایمان پیروز آن خواهد بود. در دفاع مقدس، ارتش بعث با همه حمایت‌های جهانی شکست خورد و در جنگ ۱۲ روزه نیز اسرائیل با همه فناوری‌های پیشرفته‌اش، طعم ضربه‌های کاری ایران را چشید. این است راز ماندگاری ملت ایران؛ رازی که ریشه در ایمان، همبستگی و فرهنگ مقاومت دارد. پس دفاع مقدس تنها یک خاطره نیست، بلکه چراغی است که راه امروز را روشن می‌کند. جنگ ۱۲ روزه ایران و اسرائیل ادامه همان مسیر روشن بود؛ مسیری که نشان داد ملت ایران در هر زمان و هر شرایطی آماده دفاع از سرزمین و عزت خویش است. این دو جنگ، دو فصل از کتابی واحدند؛ کتابی که نامش "مقاومت" است و هر برگ آن با خون شهیدان و ایثار ملت‌ها نوشته شده است

مقایسه دفاع مقدس و جنگ تحمیلی ۱۲ روزه

نویسنده: دکتر آوان جمشیدی

دفاع مقدس ملت ایران در سال‌های خون و آتش، حماسه‌ای جاوید آفرید؛ حماسه‌ای که از دل ایمان برخاست و با ایثار و وحدت مردم در برابر تجاوز دشمن بعثی شکل گرفت. ایران تنها و مظلوم، با دستانی خالی اما قلبی سرشار از عشق به میهن و آرمان، در برابر ارتشی مجهز ایستاد و نشان داد که ایمان و اراده می‌تواند برترین سلاح‌ها را به زانو درآورد. این مقاومت سترگ، به مدرسه‌ای بزرگ بدل شد که نسل‌ها از آن درس آزادی و استقلال گرفتند. و در سال ۲۰۲۵، هنگامی که اسرائیل با غرور سلاح‌های مدرنش، آسمان و خاک ایران را نشانه گرفت و جنگی ۱۲ روزه را تحمیل کرد، بار دیگر روح دفاع مقدس در جان ملت ایران زنده شد. موشک‌ها و پهپادهای ایرانی همچون تندری سهمگین بر قلب دشمن فرود آمدند و جهانیان دیدند که ایران هرگز تسلیم نخواهد شد. همان‌گونه که در جبهه‌های جنوب و غرب کشور ایستادگی کرد، این بار نیز در برابر ارتش صهیونیستی ایستاد و معادلات قدرت را در منطقه دگرگون ساخت.

شعار محوری هفته وحدت

هفته وحدت، فرخنده باشکوهی که پیوند میان مذاهب اسلامی را گرامی می‌دارد، فرصتی است برای تأمل در این جمله‌ی ژرف که "همبستگی، کلید عزت و پیروزی امت اسلام است". این هفته، نماد خردورزی و تدبیر والای پیامبر اکرم (ص) است که برادری و اتحاد را اساس امت واحد اسلامی قرار دادند. ما مسلمانان، با همه‌ی گوناگونی‌های مذهبی و فرهنگی خویش، برگ‌های درخت پربار و ریشه‌دار اسلامیم. هر برگی شکلی و رنگی ویژه دارد، اما همه از شیرهای یک ریشه سیراب می‌شویم و در سایه‌سار یک درخت جان می‌گیریم. ریشه‌ای به نام «توحید» و درختی به نام «محمد مصطفی (ص)». امت اسلام با رشته‌ی وحدت و

اخوت به هم پیوسته است، آن را گرامی بداریم. **هفته وحدت بر همه**

مسلمانان جهان مبارک باد

◀ گزارش تصویری از خدمات موکب مهارتی ،فرهنگی دانشگاه ملی مهارت واحد استان ایلام

▼رئیس آموزشکده ملی مهارت دختران همراه با جمعی از همکاران آموزشکده از ۱۵ لغایت ۲۵ مرداد ماه با حضور در موکب مهارتی فرهنگی دانشگاه ملی مهارت واحد استان ایلام مشغول خدمات رسانی به زائران اربعین حسینی بودند.

▼"مهدی کرمی" مسئول موکب مهارتی فرهنگی دانشگاه ملی مهارت واحد استانی ایلام گفت: روزانه در این موکب یک‌هزار و ۵۰۰ پرس غذای گرم و ۳ هزار قرص نان بین زائران اربعین حسینی توزیع می‌شد. وی افزود: این اقدام همه‌ساله توسط واحد استانی ایلام به نمایندگی از دانشگاه ملی مهارت کل کشور با هدف ارائه خدمات به زوار آقا اباعبدالله‌الحسین(ع) در ایام اربعین صورت می‌گیرد.

کرمی ادامه داد روزانه در این موکب میان وعده ساندویچ، شربت، قهوه، میوه و انواع دسر نیز در بین زائران توزیع می‌شد.

◀ اجرای نقاشی دیواری راهرو های ساختمان آموزشی به عنوان پروژه درس کارآموزی دانشجویان رشته فتوگرافیک و طراحی لباس به سرپرستی سرکار خانم صدیقه سهراب جایدری مدرس آموزشکده دختران

▼عنوان اثر: نقاشی دیواری: «سرزمین جاوید»

"سرزمین جاوید" نامی بس زیبا و پرمعناست. این عنوان، هم به تاریخ و تمدن دیرین ایران اشاره‌ای مستقیم دارد و هم حس پایدگی، ابدیت و شکوهمندی را القا می‌کند.«سرزمین جاوید» می‌تواند نمادی شایسته برای ایران باشد؛ سرزمینی که نه تنها تاریخش، بلکه فرهنگ و هویتش نیز همواره جاری است. حضور سیمرغ در این اثر، بر حس آزادی، قدرت و برتری می‌افزاید. سیمرغ، این موجود افسانه‌ای، نمادی از شکوه و عظمت و جاودانگی است و با این نام، هماهنگی دارد.

محل اجرا: دیوار راهروی طبقه اول

مدرس: صدیقه سهراب جایدری

اجرای کار توسط: صدیقه سهراب جایدری، حدیث غیث محمدی،طیبه غلامی،سوگندسپهری‌فر،فاطمه بیارش، زینب رضایی، فاطمه آذرپیرا، ژینا سربخش، نرگس جهانی،فاطمه وزیری.(گروه طراحی لباس)

▼عنوان اثر: نقاشی دیواری «آوای گذار»

«آوای گذار» نمادی است از حضور آرام و درونی دانشجوی فارغ التحصیل در آستانه ی ورود به آینده. واژه «آوا» به حس عمیق و انرژی پنهانی اشاره دارد که پس از رسیدن به پایان تحصیل، در ذهن دانشجو جاری می‌شود؛ و «گذار» بر فرایند تحول درونی و عبور روانی از گذشته به آینده تاکید می‌کند. این ترکیب، مفاهیمی چون صدای درونی، تغییر، انتقال و آغازی نو را تداعی می‌کند.«آوای گذار» نمایانگر حرکتی آرام اما پرقدرت است؛ حرکتی از سنت به نوآوری، از ریشه به سوی شکوفایی .

محل اجرا: دیوار راهروی طبقه اول– ورودی اتاق آموزش

مدرس: صدیقه سهراب جایدری

اجرای اثر توسط:صدیقه سهراب جایدری، ناهید صیدی، حنین کرمی، مریم ولنتر، محیا شرفی، سانیا کاوه، نگار یعقوبی، نرگس ملکشاهی‌مقدم، مبینا دانشمند یگانه، سارا صفامنش،آرزو سوری،پریسا خضری(گروه فتو گرافیک)

▼عنوان اثر: نقاشی دیواری: پویندگان زمان

در صفی الهام گرفته از شکوه باستان، نسل امروز با ابزار دانش ایستاده است؛ نه با سلاح ،که با تخصص، نه برای جنگ، که برای ساختن. پرندگانی خیالی با نقوشی سنتی لطافت فرهنگ ایرانی را به این صحنه منظم و مینیمال می‌افزایند. سیاه بر سپید ساده اما پرمعنا؛ روایتی از جوانانی که وارث گذشته‌اند و نگهبانان آینده.این‌ها "پویندگان" زمان‌اند.

محل اجرا: ورودی ساختمان آموزشی –دیوار راهروی طبقه دوم

مدرس : صدیقه سهراب جایدری

اجرای اثر توسط:صدیقه سهراب جایدری، حنین کرمی، مریم ولنتر، ناهید صیدی، محیا شرفی، سانیا کاوه، نگار یعقوبی، نرگس ملکشاهی‌مقدم، مبینا دانشمند یگانه، سارا صفامنش،آرزو سوری،پریسا خضری(گروه فتو گرافیک)

